

Els casos més significatius

Entre tants i tants noms, n'hem destacat alguns, bé per ser els més coneguts a causa de la seua significació civil o política, bé per altres causes especials.

V. Gabarda

**"Revenge,
odis i la
més
indiscrimi-
nada
repressió
política"**

L'oposició política comptà a València, si més no, amb dos Comitès Regionals del Partit Comunista, que foren desmantellats i alguns dels seus membres executats a Paterna, en relació molt directa amb un altre grup d'executats, guerrillers maquis que pogueren sobreviure als enfrontaments amb la guàrdia civil, les contrapartides, etc. I que foren jutjats i executats sota l'acusació d'assaltants i bandolers, però mai pel que realment eren.

Revenge, odis, i la més indiscriminada repressió política es situen en la base de les acusacions que provocarien les posteriors execucions. Personatges notables de la vida pública, persones que es distingiren per un o altre motiu, formen part

d'aquell enorme col·lectiu d'afusellats a Paterna. Heus-ne ací uns exemples significatius.

Ramon Fèlix Balaguer

De 60 anys, llaurador, resident a Sollana (la Ribera Baixa), fou executat el 8 de novembre de 1939. Líder, profeta

Dalt, Franco, davant el projecte d'un «valle» per als seus «caídos». Baix, dibuix i acta de defunció de Joan Paset Alexandre.

i mestre, fou fundador de la Sociedad de Socorros Mútuos, nuclei d'origen de la CNT al poble, en els primers anys del segle. Gran aficionat a la lectura, ensenyava a llegir i a escriure aquells qui no havien arribat a aconseguir-ho. Apuntava al seu diari totes les activitats, els projectes i les esperances de la seua vida i enlairava, com a poeta, la llibertat i l'odi a la violència. D'acord amb la informació facilitada per Enric Pedro Llopis en el treball *Sollana 1932. Història oral d'una insurrecció*, Ramon Fèlix Balaguer s'oposà als afusellaments que portaren a terme alguns cenetistes amb gent de dreta pel juliol de 1936.

José Tejedor Bermejo

De 37 anys, llaurador, domiciliat al poble de Xalans (València). De malnom «El Sopo», fou mestre del Comitè Municipal del poble. D'acord amb la *vox populi*, la seua mort s'atribueix al metge del Poyo, cap de

Número 178 Folio 113

Nombre y apellidos
Juan Paset
Alexandre

En Paterna, provincia de Valencia a las once horas y veinte minutos del día de mayo de 1939, de mi profesión como médico y D. Juan Paset Alexandre, hijo municipal y D. Alejandro S. Valls Callejas, Secretario D. J. se procede a la crida la defunción de D. Juan Paset Alexandre nacido en Godella, provincia de Castellón de la Cerdania, hijo de D. Vicente Paset y de D. Vicenta, domiciliado en Valencia de número... piso... de profesión médico y de estado casado.

fallado en esta ciudad a las... el día... y... minutos, a consecuencia de... según resulta de... y... y... mayores de edad y vecinos de esta villa. Este documento se practica en virtud de... Juan Paset, médico de Valencia, considerándose además...

habiendo presenciado como testigos D. Ramón Balaguer... y D. Vicente... mayores de edad y vecinos de esta villa. Lido este acta, se selló con el del Juzgado y el firmó el médico Juan, los testigos... de que certifico.

(Signatures and stamps)

la Falange de la zona després de la guerra i durant molts anys.

La rivalitat amb la víctima per problemes de dones portaria el metge a la negativa a sol·licitar la llibertat de José, i inclús, li faria aconsellar-ne l'execució, carregant les tintes de l'acusació.

Joan Peset i Aleixandre

Catedràtic de Medicina, de 53 anys, resident a València, fou executat el 24 de maig de 1941. Havia estat rector de la Universitat de València (1932-1934), i era un home d'alts valors humans i d'autèntica talla científica com a metge, tècnic investigador i creador.

D'acord amb el testimoni de supervivents de la FUE valenciana, en l'homenatge que van retre al professor, en el moment de la «saca» fou acompanyat per crits, impropis i malediccions, entre els presos, dirigits als individus encarregats de la fatal funció. Seguint el mateix

la guerra de les comunes que actuaren a Terol. Acabada la contesa, hagué d'amagar-se a València, tot dedicant-se a organitzar fugides del Camp d'Albatera i a preparar un itinerari per a enllaços a través del Pirineu d'Osca, que serví per a introduir dins l'estat octavilles i proclames de la CNT des de l'exili.

Capturat, fou condemnat per delictes d'alta traïció i espionatge, en juí sumaríssim d'urgència, junt amb 32 implicats més, el resultat del qual foren 10 penes de mort i 23 condemnes de 30 anys per als restants, per estar malalts o ser menors d'edat. Foren executats, en primer lloc,

lumna de ferro», d'ideologia anarquista, creada a València, entre altres, amb ex-presos de la Presó Provincial, causant de saquejos en la ciutat fins la seua incorporació al front.

Joan Peiró Belis

De 54 anys, vidrier de professió i domiciliat a Mataró, fou executat el 24 de juliol de 1942. La seua vida és coneguda per ser una «personalitat política», ministre d'indústria de Largo Caballero (novembre 1936-maig 1937) durant la participació de la CNT al govern. Fou un dels cenetistes que reaccionaren contra l'incendi d'esglésies i l'afusellament de religiosos en els

“J. Peset Aleixandre, home d'alts valors humans i d'autèntica talla científica”

Acte de defunció de Vicent M. Carceller. Número 544. Faltó 63.

En Paterna, provincia de Valencia, a las once y seis minutos del día de Julio de mil novecientos cuarenta y dos, ante D. Vicente Belis y D. Miguel Callejas, Secretarios, se procede a inscribir la defunción de D. Vicente Miguel Carceller, nacido en Valencia, provincia de Valencia, el día de cincuenta años de D. Maximiliano, domiciliado en Valencia de profesión carpintero, número de estado 11 Casado.

habiendo presenciado como testigos D. Ramón Benavent Ballech y D. José Solís Ruiz mayores de edad y vecinos de esta villa.

Leído este acta, se sella con el del Juzgado y la firman el señor Juez, los testigos y el que certifica.

Acte de defunció de Joan Peiró. Número 134. Faltó 63.

En Paterna, provincia de Valencia, a las once y seis minutos del día de Julio de mil novecientos cuarenta y dos, ante D. Miguel Callejas y D. Juan Peiró Belis, Secretarios, se procede a inscribir la defunción de D. Joan Peiró Belis, nacido en Barcelona, provincia de Barcelona, el día de cincuenta y cuatro años de D. Mariano, domiciliado en Mataró de profesión vidriero, número de estado 11 Casado.

habiendo presenciado como testigos D. Ramón Benavent Ballech y D. José Solís Ruiz mayores de edad y vecinos de esta villa.

Leído este acta, se sella con el del Juzgado y la firman el señor Juez, los testigos y el que certifica.

Acte de defunció de Manuel Molina. Número 670. Faltó 63.

En Paterna, provincia de Valencia, a las once y seis minutos del día de Julio de mil novecientos cuarenta y dos, ante D. Miguel Callejas y D. Manuel Molina, Secretarios, se procede a inscribir la defunción de D. Manuel Molina, nacido en Valencia, provincia de Valencia, el día de treinta y seis años de D. Maximiliano, domiciliado en Valencia de profesión mecánico, número de estado 11 Casado.

habiendo presenciado como testigos D. Ramón Benavent Ballech y D. José Solís Ruiz mayores de edad y vecinos de esta villa.

Leído este acta, se sella con el del Juzgado y la firman el señor Juez, los testigos y el que certifica.

Actes de defunció de Vicent M. Carceller, Joan Peiró i Manuel Molina.

testimoni, la calma, la serenitat i la dignitat, sense afectació, manifestats en la seua figura, demostraven que «anava a morir com havia viscut, amb el coratge que dona l'elegància senzilla que és patrimoni de qui ha lluitat dignament i mor per l'amor a la veritat i a la democràcia».

Angel Tarín Haro

Cambrer de professió, de 20 anys, domiciliat a València, fou executat el 29 de novembre de 1941, en companyia de dos col·laboradors seus. Víctor Albà ens diu que era de Xest, militant de la CNT des de l'adolescència, i que formà part, durant

el mateix Angel Tarín, i després, Enric Goig Lustado, periodista, de 43 anys, de València, i Enric Escobedo Vaello, mecànic de 26 anys, igualment de València, tots dos simples col·laboradors en l'organització i el repartiment de fulls. El fiscal era José Solís Ruiz, més endavant ministre del Movimiento Nacional.

Pedro i José Pellicer Gandía

José era mecanògraf, tenia 30 anys i era valencià. El seu germà Pedro era empleat i tenia 31 anys. Els dos foren executats el 8 de juliol de 1942. Havien estat fundadors de la célebre «Co-

primers dies de la guerra, especialment a Mataró, on salvà vides, imatges i edificis religiosos.

Exiliat a França després de la guerra, fou lliurat a Franco pels nazis l'any 1942 i, després d'un juí sumaríssim, afusellat a pesar de les súpriques de moltes persones de dreta que li devien la vida, i també d'alguns falangistes, com Luis Santamaría, que ja abans de la guerra apreciava la lluita sindicalista de Peiró.

Segons Cipriano Damiano, hores abans de l'execució, Peiró va rebre la proposta de canviar el seu destí fatal per un càrrec en la CNS, d'acord amb una estratègia del règim per conquistar els militants cenetistes i aprofitar la seua significativa

influència sobre la classe obrera i la seua capacitat organitzativa.

Victor Alba ens consta que Peiró fou jutjat sense tanta pressa com Companys. Es va parlar d'alliberar-lo, però després de repassar-ne les possibilitats, van renunciar a qualsevol operació d'aquest estil. La CNT va traure un fulls parlant del

Número de «La Traca» de 1937, tota una premonició. A l'esquerra, acta de defunció de Basiliso Serrano.

seu cas quan Peiró ja havia estat executat, no abans per por a agreujar la situació jurídica. La seua execució, igual com la de Zugazagoitia (afusellat a Madrid), no tingué l'efecte polític de la de Companys perquè els seus càrrecs no eren tan representatius i perquè l'oposició, en 1942, ja no tenia capacitat de reacció.

“Caps de guerrilla, antifeixistes i indisciplinats”

Vicent Miguel i Carceller

De 50 anys, fou un prolífic i actiu promotor de publicacions de caire satíric, republicà i anticlerical. Destaca, entre altres, una publicació que aconseguiria un gran ressò, *La Traca*.

Cesareo Lleó Fuentes, Francisco Garcia Buendia, Joaquin Fera Chapela, Demetrio de Francisco Benito

Foren executats el 3 d'agost de 1944. Eren membres del primer Comité Regional del Partit Comunista (1942-1944), que realitzà extenses activitats en tots els aspectes, com també contactes amb les presons d'una zona que abraçava Castelló, Terol, València, Alacant i Albacete. Disposaven d'una impremta en la qual editaven tota mena de pasquins i fulls de propaganda antifeixista. Foren detinguts al març de 1944 i executats l'agost d'aquell mateix any.

Atilano Quintero Morales

Llaurador, de 34 anys, de València, conegut per «Tomàs», fou executat l'1 d'agost de 1947 en el camp de tir de Paterna.

Fou cap de partida del maquis, el sector 5é, 10a Brigada, que formava part també de l'Agrupación de Guerrilleros de Levante, formada en 1946, i que actuava a Conca i les zones limítrofes de Guadalajara i Ciudad Real, comptant amb tres batallons a càrrec de «Fortuna», «Paisano» i «Segundo». Desenvolupà una gran activitat entre 1946 i 1947. Procedia del maquis francès, on havia aconseguit una gran experiència. Tingué dues bases fonamentals, en la serra d'Utiel i en Las Cuerdas (Conca.)

Basiliso Serrano Valero

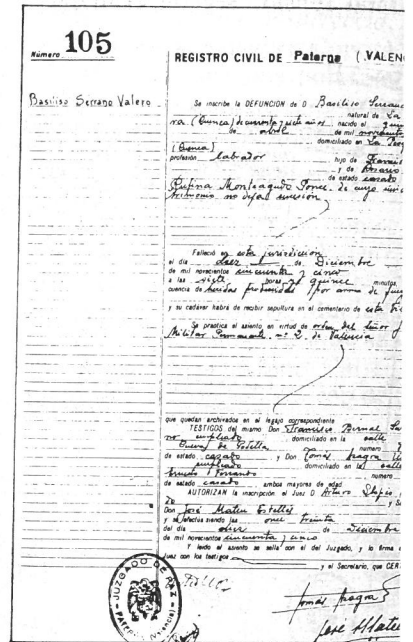
De malnom «El manco de La Pesquera» o «Fortuna», tenia 47 anys, era llaurador i natural de La Pesquera (Conca). Fou executat el 10 de desembre de 1955. Guerriller, indisciplinat, sense formació política adequada, havia estat pastor de cabres i corders durant molts anys.

S'incorporà a l'exèrcit republicà quan fou reclamada la seua quinta.

Anys després, es decidí a abandonar el seu ramat i la seua

vida quotidiana per incorporar-se al moviment guerriller. Al seu esperit rebel s'afegia un punyent sentiment de justícia. Al seu poble, La Pesquera, no s'escolten més que elogis sobre la seua persona.

Carlos J. Kaiser comença la cronologia de l'actuació de Quintero al febrer de 1945, a Conca, al front d'un grup de guerrillers que intensificaren les seues actuacions en els anys següents: Minglanilla, Requena, Sierra, Martes, etc, són testimonis de les seues accions de descarrilament de trens en la línia Requena-El Rebollar i els as-

salts a l'Auto-Res València-Madrid. Fou detingut el 30 d'abril de 1952, pels voltants de Castilblanquer, i fou ferit en un peu. El tancaren durant unes setmanes en la caserna de la guàrdia civil de Requena, on fou sotmés a tota mena de tortures, fins que el traslladaren a la Presó Model de València.

Doroteo Ibáñez Alconchel

Llaurador de professió, de 48 anys, natural d'Azuara (Sara-gossa), és l'últim dels executats a Paterna. Pons Prades el cataloga com a cap de la guerrilla en la zona de Conca, i afirma que fou entregat a la policia per la pròpia organització, que el trobava molest.